

Willem Botha (Redakteur). *'n Man wat beur. Huldigingsbundel vir Dirk van Schalkwyk.* 2003, xii + 384 pp. ISBN 0-9584401-4-X. Stellenbosch: Buro van die WAT. Prys: R150.

Dr. Dirk van Schalkwyk het sedert sy aanstelling as Hoofredakteur van die *Woordeboek van die Afrikaanse Taal* op 1 Augustus 1991 rigtinggewende leksikografiese leiding op nasionale en internasionale terrein gegee. Met *'n Man wat beur* verleen die Buro van die WAT treffende erkenning aan dr. Van Schalkwyk by sy aftrede. Die nuwe Hoofredakteur van die WAT, dr. Willem Botha, het as redakteur van die huldigingsbundel opgetree.

Die bundel is in twee afdelings verdeel. Die eerste afdeling plaas Dirk van Schalkwyk, die *mens*, onder die loep. Uit die toegeneë en soms humoristiese bydraes van 'n dertigtal kollegas, vriende, familie- en gesinslede, ontwikkel die beeld van Dirk van Schalkwyk, gebore Namibiër en 'n uitsonderlike mënsmens. Karin Benjamin-van Lierop vleg die bydraes in hierdie afdeling knap inmekaar met 'n treffende inleiding wat die woorde *mens* en *menslik* leksikografies ontleed. Hierna verskyn 'n twintigtal gedateerde waarhede uit Van Schalkwyk se persoonlike spreukeskat, gevolg deur sy *curriculum vitae*, 'n toonbeeld van sy lewenslange akademiese arbeid op Afrikaanse taalgebied en veral sy konstruktiewe rol in die uitbouing van die WAT. Prof. Andreas van Wyk, oudrektor van die Universiteit van Stellenbosch, noem Van Schalkwyk in sy voorwoord " 'n man uit een stuk" en dat dit 'n genot was "om met iemand saam te werk wat sy vak ken en in beheer van sy taak is". Die voormalige Hoofredakteur van die WAT, mnr. Niël Hauptfleisch, konstateer onomwonde in sy huldeblyk aan sy opvolger: "Van die vyf hoofredakteurs van die WAT, was dr. D.J. van Schalkwyk die uitmuntendste." Uit die verskillende perspektiewe van kollegas, vriende, familie- en gesinslede kristalliseer daar sekere herhalende hoedanighede ten opsigte van Van Schalkwyk uit, soos *gesinsman*, *taleman*, *digter*, *natuurmens*, *leier*, *mensekenner*, *denker*, *emosiemens*, *humoris*, *storieverteller*, *diplomaat*, *strateeg*, *optimis*, *lojale vriend*, en dan ook herhalende eienskappe, soos *nederigheid*, *openhartigheid*, *deursettingsvermoë*, *hardwerkendheid*, *selfgedreweheid*, *resultaatgerigtheid*, *perfeksionisme*, *goeie menseverhoudings*, en *organisatoriese en bestuursvermoëns*.

Die tweede afdeling bestaan uit artikelbydraes van leksikograwe en taalkundiges van Afrika en Europa, 'n verdere aanduiding van die internasionale aansien wat dr. Van Schalkwyk as akademikus en voorstander van die koöperatiewe leksikografie in Afrika en oorsee geniet. Leksikograwe en taalkundiges uit Afrika en Europa (van so ver as Nederland, België, Duitsland, Noorweë, Tanzanië en Gaboen) het bydraes vir die huldigingsbundel gelewer in 'n verskeidenheid tale, wat 'n onmiskenbare internasionale karakter aan dié bundel gee. Dit sluit akademici en leksikograwe in soos Mariëtta Alberts, Willem Botha, Albina Rogati Chuwa, Jac Conradie, Hans den Besten, Gilles-Maurice de Schryver, James D. Emejulu, Ilse Feinauer, Rufus H. Gouws, Hans Heestermans, Kathryn Kavanagh, Joep Kruijzen, Johan Lubbe, Willy J.R. Martin, Fons

Moerdijk, F.F. Odendal, Anna Nel Otto, Anton Prinsloo, Daniël Jacobus Prinsloo, Michael Schlaefer, Jacques van Keymeulen, P.G.J. van Sterkenburg, Lars S. Vikør en Herbert Ernst Wiegand.

Volgens Willem Botha in "Die renaissance van die *Woordeboek van die Afrikaanse Taal*" het die WAT in Van Schalkwyk se termyn, sedert Augustus 1991, vanweë sy kennis van beplanningstrategieë, 'n produksieversnelling ondervind, deurdat dele IX, X, XI en 'n groot deel van deel XII in 'n redelike kort tyd afgehandel is, in vergelyking met die tempo waarteen die eerste agt dele verskyn het. (Weens oorbewerking het die voltooiing van die letter K byvoorbeeld meer as 20 jaar in beslag geneem!) Dit het gepaard gegaan met 'n nuwe redaksionele stelsel as 'n doelbewuste plan van aksie om die beplanning te implementeer, rekenaartegnologie te optimaliseer en produksienorme vir redaksieledere daar te stel. Die uiteinde: 'n moderne woordeboek wat die taalwerklikheid ten beste weerspieël en sodoende die belange van die gebruiker en Afrikaans dien.

Rufus Gouws skryf in sy inleiding "Oor patriotte en ander leksikografiese vernuwers" die geskiedenis van leksikografiese suksesse en mislukkings toe aan deeglike teenoor gebrekkige beplanning. Die uiteindelijke sukses-era van die WAT loop parallel aan dié van die tydperk wat Van Schalkwyk aan die WAT verbonde was. Gouws wys ook op die ooreenkomste tussen die benadering van S.J. du Toit met sy *Patriot-woordeboek* (1902/1904) en dié van die WAT tydens die era van Van Schalkwyk. Sy beplanningswerk en strategiese gemoeidheid met die primêre en sekondêre leksikografiese proses het in hierdie tydperk gelei tot koöperatiewe leksikografie, die destigmatisering van Afrikaans en die vestiging van die WAT as nasionale én internasionale rolmodel.

Fons Moerdijk se bydrae "Metaleksicografie en betekenisbeskrywing in het WAT" evalueer die aard en invloed van die metaleksikografiese begeleiding ten opsigte van die inhoudelike betekenisbeskrywing in die WAT. Teen die agtergrond van die kritiek teen vroeëre dele van die WAT, naamlik die vermelding van te veel ensiklopediese elemente in die betekenisomskrywing op mikrostrukturele vlak, vergelyk Moerdijk WAT-definisies (met behulp van begin- en eindetikette) met definisies soos voorgestel deur resensente. Hy oordeel onder andere dat die komponensiële analise nie die oplossing vir leksikografiese woordbewerking is nie. Dit word duidelik uit sy bespreking dat die WAT, wat aanvanklik sonder veel metaleksikografiese bemiddeling op die gebied van definiëring gefunksioneer het, in die Haupfleisch- en Van Schalkwyk-eras ten goede verander het.

Die bydrae van D.J. Prinsloo en G.-M. de Schryver "Effektiewe vordering met die *Woordeboek van die Afrikaanse Taal* soos gemeet in terme van 'n multidimensionele liniaal" bepaal die vordering van die werk aan die WAT met behulp van 'n wetenskaplike, multidimensionele meetinstrument (liniaal) wat duidelike leemtes in die relatiewe balans ten opsigte van reeds voltooide dele uitwys en terselfdertyd vooruitskouings maak. Daar is wel deurgaans volumegewys vordering met die samestelling van die WAT gemaak, maar *effektiewe vordering*

met die voltooiing van die woordeboekgeheel in gedagte toon egter 'n afplatting op die grafiek vanaf die middel-sestigerjare tot in die vroeë negentigerjare. Daar het dus 'n radikale, positiewe ommekeer in *effektiewe vordering* in die Van Schalkwyk-era (1991–2003) plaasgevind. Die vooruitskouing is dat, indien die WAT daarin kan slaag om dié effektiewe vordering vol te hou, die verwagte voltooiingsdatum van die WAT, in terme van die *liniaal*, op ongeveer 2020 bereken kan word.

In "Vaktaalontwikkeling en -opleiding in Suid-Afrika" wys Mariëtta Alberts op die groot behoefte aan gestandaardiseerde, meertalige, veeltematiese en veelvlakkige vaktaalontwikkeling en -opleiding, beskou in die lig van die voorsiening vir meertaligheid en taalerfenisontwikkeling in die grondwet van die nuwe Suid-Afrika. Sy verskaf ook agtergrond oor werksaamhede van die Terminologiekoördineringsafdeling (TKA) van die Nasionale Taaldiens (NTD) as huidige meertalige Nasionale Termbank, en die afdeling se samewerking met onder andere die nuwe PanSAT-strukture. Die TKA gaan binnekort al sy ou, bestaande en lopende vaktaalprojekte op die internet plaas. Daar word ook 'n blik gegee op die langsame historiese ontwikkeling van vaktaal in Suid-Afrika en 'n pleidooi gelewer vir die toekomstige betrokkenheid van tersiêre instansies, staatsdepartemente en die private sektor (die eindgebruikers van gestandaardiseerde terminologie) by die nasionale terminologiekantoor. Die verlangde betrokkenheid sal daartoe lei dat terminologiese inligting versamel, gedokumenteer en uiteindelik gedissemineer word.

A.R. Chuwa fokus in die artikel "Meaning Extension and its Impact on Language Vocabulary: The Case of Kiswahili" op die kompleksiteit van woordekatuitbreiding in Swahili deur middel van die betekenisverruiming van bestaande woorde. Wanneer daar na taboekonsepte in 'n veranderende wêreld verwys word, beperk die stigma wat aan nuwe betekenis kleef, soms die gebruik van die woord se ou betekenis. Nuwe betekenis word deur die hele spektrum van 'n spraakgemeenskap tot die woordeskat toegevoeg, en só 'n proses verlang samewerking van beide spreker en hoorder in 'n bepaalde konteks. Die bespreking word toegelig met 'n tabel van Swahiliwoorde waaraan nuwe betekenis toegevoeg is en wat soms as homonieme funksioneer as gevolg van die afwesigheid van enige betekenisoreenkoms.

Jac J. Conradie vergelyk in sy artikel "Voltooide deelwoorde in verklarende Afrikaanse woordeboeke" 'n sestal verklarende Afrikaanse woordeboeke om te bepaal hoe Afrikaanse voltooide deelwoorde grammatikaal beskryf word. Hy verwys onder andere na etikette as voorbeeld van hulpmiddelgebruik. Volgens hom kan daar meer aandag gegee word aan die leksikografiese beskrywing van 'n werkwoordstelsel met unieke eienskappe onder Germaanse tale. Ter illustrasie wys hy op WAT IX se vollediger morfologiese inligting in dié verband, teenoor dié in WAT III.

In "Pidgin (and English) Roots of Afrikaans *booi* and *Boesman*" demonstreer Hans den Besten die vroeë interrelasies tussen voorbeelde van "Cape Dutch" en "Cape Dutch Pidgin" aan die hand van veral onomastiese leenwoor-

de soos *booï* en *Boesman* deur die invloede van 'n verskeidenheid tale (soos Nederlands, Khoekhoen, Engels, e.s.m.) te verreken.

James Emejulu lewer in "Challenges and Promises of a Comprehensive Lexicography in the Developing World: The Case of Gabon" getuienis in sy *Erkennings* van die nuwe horisonne wat vir leksikografie in Gaboen oopgegaan het deur bemiddeling van Van Schalkwyk en die Buro van die WAT. Hieruit vloei sy ondersoek na die omvang van omvattende leksikografie en die beloftes wat dit inhou vir ontwikkelende lande met 'n komplekse, veeltalige en multi-kulturele opset, met spesifieke verwysing na Gaboen. Volgens hom is 'n belegging in opvoeding (kennisbestuur) en die taalindustrie die sleutel tot ontwikkeling. Multifunksionele produkte kan tot meertaligheid lei en toegang tot globale kennis ten beste ontsluit. Strategiese beplanning en bestuur van leksikografiese eenhede verskaf 'n stewige fondament.

Ilse Feinauer se bydrae "TB OR NOT TB? The Communicative Success of Translated Medical Texts in South Africa" fokus op die verstaanbaarheid van informatiewe en instruktiewe Engelse brontekspamflette oor tuberkulose (TB), die vertaling daarvan na die doeltaal en die teikengebruikers se uiteindelijke begrip (of afwesigheid daarvan) as aanduiding van die uiteindelijke suksesvlak van die kommunikasie. Die funksionele model is in hierdie geval verkieslik bo die ekwivalensiemodel, aangesien sodanige vertaling van die bronteks tot 'n wyer omvang teikengebruikers spreek. Sy bespreek mediese pamflette aan die hand van die eksterne struktuur (plasing van belangrike feite) en interne struktuur (aanspreekvorm, jargon, passiewe vorme, nominalisasies, sinstruktuur en skakeling).

Hans Heestermans verwys in "*Officieel*: over betekenis en betekenisverandering" na die definisie (die semantiese onderskeidende omskrywing van woordbetekenis) as die hoogste, maar moeilikste vorm van kuns in die leksikografie. Hy toon die stelselmatige betekenisontwikkeling in enkele Nederlandse lemmas aan en sien historiese leksikografie as 'n vervullende ervaring vir die nougesette leksikograaf.

In "Co-operative Lexicography — Developing Bilingual Dictionaries" verwys Kathryn Kavanagh na Van Schalkwyk as advokaat vir koöperatiewe leksikografie en die totstandkoming van leksikografiese eenhede vir die ander tale in Suid-Afrika. Sy fokus veral op algemene faktore van die beplanningsfase en ontwikkelingsfase van tweetalige woordeboeke (met Engels as een van die tale). Die beplanningsfase behels byvoorbeeld insette van teikengebruikers, uitgewers, spesialiste en terminoloë en die ontwikkelingsfase die saamstel van 'n kernwoordeskat en 'n stylgids, die inagneming van onderskeie teikengebruikers se taal- en kultuurverskille en ook uitspraakleiding. Die hantering van die lemmas *figure* en *live* word vervolgens vergelyk in vier bestaande Engels-Afrikaalwoordeboeke.

Joep Kruijzen lewer in sy huldeblyk "Limburgse bloemlezing voor Dirk van Schalkwyk" verslag oor die drie regionale woordeboeke (van die Brabantse, Limburgse en Vlaamse dialekte) se aflewering oor blomme. Hy gee 'n oorsig

van die verskillende benamings vir die sering, die sleutelblom en die madeliefie, telkens toegelig met kaarte waarop die verspreiding van die benamings aangedui word.

Johan Lubbe neem die Afrikaanse en Nederlandse byvoeglike naamwoord *aardig* se positiewe en negatiewe gekonnoteerde betekenis onder die loep in sy artikel "Aardig in Afrikaans en Nederlands — 'n diachroniese beskrywing van die betekenisverskille". In dié proses bring hy hulde aan Van Schalkwyk se aandeel in die afhandeling van die *Etimologiewoordeboek van Afrikaans* (2003). Die bespreking begin met 'n historiese oorsig van die verskillende teoretiese benaderings met betrekking tot die beskrywing van betekenisverandering, hoe dit vervolgens in Afrikaans neerslag gevind het, hoe *aardig* in Nederlandse en Afrikaanse woordeboekinskrywing (wat betekenis betref) ooreenkom of verskil en hoe dit verklaar kan word in die lig van gegewe teoretiese benaderings.

Willy J.R. Martin verwys in sy artikel "Lexicography, Lexicology, Linking and the Hub-and-Spoke Model" na die onderskeid wat Nuccorini maak tussen leksikologie en leksikografie en vermeld 'n perspektiefskuif tussen die twee begrippe, met 'n gepaardgaande klemverskuiwing na leksikografiese infrastruktuur by die konstruksie van tweetalige woordeboeke. Die rol wat data (gekoppelde, omkeerbare databasisse), datamanipulasie (omkeringsmoontlikhede) en datamodelle (breër raamwerke soos die naaf-en-speek-model) speel, word ook belig. Hy kontrasteer die ou (vertalende) en nuwe (gekoppelde/omkeerbare) benaderings tot tweetalige woordeboeke aan die hand van die lemma *glimmer*. Twee leksikale databasisse word voorveronderstel om as kontrole te dien by die gekoppelde/omkeerbare benadering. Vormeenhede en leksikale eenhede word onderskeidelik deur koppeling- en vertalingskakels verbind. Dit impliseer dat leksikale eenhede indikatore soos resumsés, semantiese tipes en definisies van die vormeenhede moet bevat. Hy verwys ook kortliks aan die hand van die lemma *river* na die rekenaarprogram OMBI as instrument om data te manipuleer. Ten slotte beklemtoon hy die meriete en potensiaal van die naaf-en-speek-model wat inter- en intralinguale verhoudings ontgin ('n interessante model vir 'n meertalige land soos Suid-Afrika) en die gepaardgaande kruisbestuwing tussen leksikologie en leksikografie wat só 'n benadering teweegbring.

In sy artikel "Bevry ons tog leksikografies van Nederlands" bespreek F.F. Odendal die verhouding tussen Afrikaans en Nederlands en Van Schalkwyk se bydrae om Afrikaans se onafhanklikheid en eiewaarde (veral in die latere WAT-dele) te versterk. Hy vermeld dat verklarende en vertalende Afrikaanse woordeboeke sterk op Nederlandse woordeboeke steun en in dié proses onnodige Nederlandse bagasie saamdra, omdat die woorde nie meer in hedendaagse Afrikaans gebruik word nie. Hy lig sy bespreking toe met tientalle lemmas wat, volgens hom, "in aanmerking kom vir skrapping as onafrikaans" (p. 291).

Aan die hand van verskillende persepsies van leksikograwe bespreek Anna Nel Otto die aard en waarde van illustrasies in woordeboeke in haar artikel "Woordeboekillustrasies, met spesiale verwysing na illustrasies in aanleer-

derwoordeboeke". Daar word verwys na illustrasies van 'n enkele selfstandige naamwoord, verskeie naamwoorde (kollektiewe illustrasie) en ander woordsoorte (byvoorbeeld die werkwoord *damage*). Praktiese aspekte met betrekking tot illustrasies word ook in die artikel verreken. Aanvullende illustrasies en definisies sáám is onontbeerlik in aanleerderwoordeboeke en behoort sistematies opgeneem te word.

In Anton Prinsloo se artikel "*Huidiglik* — 'n sondebok (bet.1)" bespreek hy 'n aantal woorde in Afrikaans wat as sondebokke beskou kan word, byvoorbeeld *agte(r)losig*, *aanwen(d)sel*, en veral *huidiglik*. Gegewens uit die Naspers-argief oor die gebruik van dié woorde word ook verskaf. Hy vergelyk die hantering van dié lemmas in verskillende woordeboeke deur die lemma se opname, nie-opname of opname met voorbehoud of afwysing. Uit sy bespreking word dit duidelik dat woorde soms as taalfoute ontstaan — sommige waarvan mettertyd weens gebruiksfrekwensie as standaardvorm aanvaar word (mits die taaldebate daarvoor nie te hewig is nie, of die woord nie te veel sinonieme as ander gebruiksopties het nie). Dit laat die vraag ontstaan of sodanige woorde nie dalk slagoffers van "dubbele norme" in die Afrikaanse leksikografiepraktyk geword het nie.

In sy artikel "*Wortgeschichte in panchronischen Wörterbüchern*" wys Michael Schlaefter op die kritiek wat gedurende die laaste jare gelewer is op historiese woordeboeke wat oor verskillende tydperke in die geskiedenis van Duits handel. Dit gaan onder andere oor die onvoldoende verklaring van leksikografiese konsepte, probleme met die keuse van lemmas en die beskrywing van die semasiologiese ontwikkeling. Hierdie kritiek word aan die hand van die Duitse lekseem *Feder* (veer) bespreek. Schlaefter kom tot die gevolgtrekking dat die Duitse leksikografie, anders as dié van ander Europese tale, nie net kan hersien nie. Nuwe korpusse moet saamgestel en nuwe etimologiese konsepte moet ontwikkel word. Dataverwerking sal 'n belangrike rol in die ontginning van linguïstiese inligting speel.

Jacques van Keymeulen dink in sy artikel "De introductie van het Nederlands in Vlaanderen: taalstrijd van de middenklasse" met genoeë terug aan sy kontak met Van Schalkwyk. Hy verwys in sy inleiding na gesprekke in 2002 met leksikografe in Afrika met betrekking tot die groeiende kulturele selfbewussyn van eie (inheemse) tale en woordeboeke as uiteindelijke taalmonumente. Hy skets verbasende ooreenkomste tussen die taalsituasie in Vlaandere en dié in Afrika en verwys ten slotte na Nederlands as 'n plurisentriese taal. Volgens hom gaan aspekte soos taalemansipasie, kulturele emansipasie en ekonomiese vooruitgang, soos in Vlaandere, hand aan hand en lei dit tot 'n groeiende selfbewussyn (soos emansipatoriese taalbewegings ook nou in Afrika begin ontstaan met die skryf van woordeboeke vir inheemse tale).

P.G.J. van Sterkenburg bestudeer etikette soos *scherts* en *schertsend* in sy artikel "Humor in woordenboeken: het label 'schertsend' " ten einde vas te stel hoe 'n leksikograaf, vanuit metaleksikografiese gesigspunt, sodanige etikette wetenskaplik en funksioneel vir die woordeboekgebruiker kan toepas. Dit word

stelselmatig duidelik dat 'n grammatika van *skerts* nog nie bestaan nie. Eers wanneer sodanige grammatika beskikbaar is, sal die leksikograaf in staat wees om woorde of woordgroepe se skertsende gebruik aan te toon en, indien gewens, van 'n etiket te voorsien. Enkele aspekte wat vir 'n moontlike voorgestelde strukturele oplossing uit die terreinverkenning geïdentifiseer is, is dat gesproke taal in die materiaalversameling meer verreken behoort te word, dat die kontekste, die emosionele funksie (sosiale en interaktiewe aspekte) en die taalniveau van *schertsen* aangedui en beskryf moet word.

Lars S. Vikør verwys in sy artikel "Ethnonyms in Norwegian — Between Neutrality and Abusiveness" na die sosio-politieke aspekte (waaronder etniese terme) waarmee rekening gehou moet word in bepaalde gebruikskontekste, hul gepaardgaande konnotasies en die sosiale bewussyn wat hulle omring. In sy bespreking verwys hy na die ooreenkomste tussen Noorweë en Suid-Afrika wat betref onderdrukte etniese groepe en hoe emansipasie in taalsterme tot uiting kom. Die neutrale aanslag tipies van Noorweegse woordeboeke word ook vermeld. Hy vergelyk verder die wyse waarop woorde soos *Negro*, *Nigger*, *Neger*, e.s.m. leksikografies verskillend hanteer word in woordeboeke. Sosio-politieke faktore verander mettertyd die betrokke woorde se konnotasies van neutraal na negatief, wat dan die nodigheid van 'n etiket beklemtoon.

H.E. Wiegand gee 'n algemene beskrywing van die alfabetiese vakwoordeboek *Wörterbuch zur Lexikographie und Wörterbuchforschung* (WLWF). Hy konsentreer veral op die vorm, maar ook op die inhoud en die meertalige aanbieding daarvan. Op die vlak van die buitetekste en die vakleksikografiese definisies is dit tweetalig: Duits en Engels; op die vlak van die lemmata is dit veeltalig deurdat elf tale verteenwoordig is. Op 'n algemene karakteristiek van die woordeboek volg 'n meer spesifieke karakteristiek ten opsigte van die teikengebruikers en bronneomvang. Na 'n bespreking van die belangrikste tekskomponente word 'n voorbeeldartikel gegee om die teksposisies en hul funksies te illustreer. Aandag word ook geskenk aan die mikrostruktuur en gegewens betreffende die mediostruktuur.

Oorsigtelik beskou, toon hierdie huldeblyk hoe dr. Dirk van Schalkwyk, op professionele vlak, met sy bestuurs- en beplanningsvaardighede, waarvoor hy inderdaad internasionale erkenning verwerf het, die transformasie van die Buro van die WAT en die modernisering van die *Woordeboek van die Afrikaanse Taal* volgens metaleksikografiese beginsels bedryf het. Met sy publikasies oor die beplanning en bestuur van leksikografiese eenhede (soos die Buro van die WAT) het hy leksikografiese horisonne verbreed (sien Emejulu, p. 210). Verder het hy vorendag gekom met werkbare langtermynbeplanning in 'n tyd toe die staatsubsidie gekrimp het, die WAT-wet herroep is en die sosiale, kulturele en politieke speelveld verander het.

Buiten werk aan die WAT het dr. Van Schalkwyk die Buro van die WAT ook gelei om ander inisiatiewe te onderneem, byvoorbeeld 'n reeks opleidingskursusse in die leksikografie aan nasionale én internasionale studente en ook personeel van die nasionale leksikografie-eenhede, die totstandkoming van die

geakkrediteerde internasionale vaktydskrif *Lexikos* en die tweemaandelikse Woordpret, wat 'n podium vir Afrikaanse woord- en musiekkunstenaars bied. Die totstandkoming van woordeboekeenhede vir die amptelike landstale deur sy betrokkenheid by PanSAT, sy begeleiding met die beplanning of herbepanning van woordeboekprojekte in Suid-Afrika en Europa, en, vanweë sy ideaal van koöperatiewe leksikografie, die sluit van samewerkingsooreenkomste met projekte en universiteite in Afrika en Europa, het internasionaal van die Buro van die WAT 'n voorbeeld gemaak. Die WAT is deur sy inisiatief tans ook gerekenariseer beskikbaar (die *Elektroniese WAT*) en buite-outeurs het verder as medewerkers met die Buro saamgewerk om publikasies soos die *Etimologie-woordeboek van Afrikaans* (EWA), *Afrikaanse idiome en ander vaste uitdrukkings* en die *Woordkeusegids: 'n kerntesourus van Afrikaans* die lig te laat sien.

Hierdie boek is 'n móét vir elkeen wat belangstel in die moeisame leksikografiese pad van die WAT sedert die 1920's. Onder dr. Van Schalkwyk se leiding het die vaartversnelling en karakterverandering van die WAT as omvattende woordeboek van Afrikaans, gelei tot die WAT se hernieude geloofwaardigheid, relevansie en vermoë om die hele Afrikaanse taalwerklikheid getrou te weerspieël. Ter afsluiting van die bespreking van hierdie huldigingsbundel, kan 'n persoonlike spreuk (1992) van dr. Van Schalkwyk aangehaal word: " 'n Mens moet nie jou beroep so beoefen dat jy eers na aftrede lus raak vir werk nie." Hy kan nou egter met voldoening terugkyk, want hy was 'n man wat sy personeel deur sy navolgenswaardige voorbeeld geïnspireer het om onvermoeid te bly beur in belang van Afrikaans ...

Corlietha Swart
Afrikaanse Taalkunde
Departement Afrikaans en Nederlands, Duits en Frans
Universiteit van die Vrystaat
Bloemfontein
Republiek van Suid-Afrika
(*SwartC.blms@mail.uovs.ac.za*)